

[Formanden.]

4) *Tredje behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om omsorg for invalidepensionister og folkepensionister. (Forhøjelse af beløb til personlige fornødenheder).

5) *Første behandling af:*

Forslag til lov om ændring af lov om beskyttelse af forædlerrettigheder for planter.

6) *Første behandling af:*

Forslag til lov om handel med frø og planter.

Mødet hævet kl. 14¹⁶.

35. møde.

Torsdag den 30. november kl. 13.

Formanden: Fra medlem af folketinget *Skræppenborg-Nielsen*, der har haft orlov på grund af midlertidig varetagelse af offentligt hverv, har jeg modtaget meddelelse om, at han fra og med den 2. december d. å. atter kan give møde i tinget. Stedfortræderens, *Alfred Andersens*, hverv som midlertidigt medlem af folketinget ophører herefter fra nævnte dato at regne.

I skrivelse af dags dato meddeler finansministeren, at han ønsker mundtlig at fremsætte:

Forslag til finanslov for finansåret 1. april 1968-31. marts 1969

samt skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift.

I skrivelse af gårs dato meddeler handelsministeren, at han ønsker skriftligt at fremsætte:

Forslag til lov om ændring af lov om banker,

forslag til lov om ændring af lov om sparekasser og

forslag til lov om ændring af lov om visse spare- og udlånsvirksomheder.

Indfødsretsudvalget har afgivet betænkning over forslag til lov om indfødsrets meddelelse. Eksemplarer vil blive omdelt.

Uden for dagsordenen giver jeg ordet til den højtærede finansminister, for at han kan fremsætte det anmeldte finanslovsforslag.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg skal herved tillade mig for det høje ting at fremsætte *forslag til finanslov for finansåret 1. april 1968-31. marts 1969.*

Inden jeg nærmere omtaler det fremsatte finanslovsforslag, skal jeg gøre nogle bemærkninger om det senest afsluttede finansår på grundlag af det i september afgivne statsregnskab 1966-67 samt om udviklingen i det finansår, vi nu befinder os i. Jeg vil endvidere give nogle kommentarer til de budgetoverslag for de to følgende finansår, 1969-70 og 1970-71, jeg har fremsendt til folketinget samtidig med forslaget til finanslov.

Statsregnskabet for 1966-67 er det første regnskab, der foreligger, efter at vi er gået tilbage til en fuldstændig tillægsbevillingslov, det vil sige en tillægsbevillingslov, der sammen med finansloven så vidt muligt skulle tilvejebringe overensstemmelse med de endelige regnskabstal. Denne omlægning af tillægsbevillingsloven, der er muliggjort ved overgangen til rammebevillingsordningen, indebar som den væsentligste ændring, at pris- og lønreguleringerne i de enkelte finanslovbevillinger fremgik direkte af tillægsbevillingsloven. Ved fremsættelsen af tillægsbevillingslovsforslaget gjorde jeg opmærksom på, at overensstemmelsen ikke kunne forventes at blive fuldkommen, idet de enkelte ministeriers og styrelser bidrag var afgivet i februar måned og derfor måtte være behæftet med nogen usikkerhed, for så vidt angår forløbet i den resterende del af finansåret. Som helhed er afvigelserne dog blevet af beskeden størrelse med en forøgelse af kasseoverskuddet på ca. 100 mill. kr.

Om den statsfinansielle udvikling i inde-

[Finansministeren.]

værende finansår kan jeg oplyse, at der formentlig vil fremkomme en merindtægt fra personskatterne, herunder arveafgifter, samt statens forventede andel af Nationalbankens overskud, medens der for forbrugsafgifterne som helhed synes at være tendens til mindreindtægt i forhold til skønnene på finansloven; det er forårsaget af den konjunkturdæmpning, der har fundet sted siden foråret.

For momsprovenuet giver de indbetalte beløb ikke holdepunkt for på nuværende tidspunkt at revidere de foreliggende skøn.

For udgifterne må der regnes med, at de lovbundne tilskud vil vise merudgifter bl. a. til tilskud til nedbringelse af landbrugsjendommenes grundskyld, til sygehustilskud, til børne- og ungdomsforsorgen og til refusion af kommunale vejudgifter. I modsat retning virker en skønnet mindreudgift til sociale pensioner. Sammenlagt skønner vi, at bevægelserne i indtægter og udgifter nogenlunde vil afbalancere hinanden, men det følger af sagens natur, at der i finansårets sidste del kan indtræde forskydninger, som kan ændre helhedsbilledet noget. Indtil 1. november var der disponeret over ca. halvdelen af de på finansloven afsatte til lægsbevillingsreserver på i alt 190 mill. kr.

Det er regeringens hensigt at fortsætte den tilbageholdende linje. Den afsatte reserve på 1.300 mill. kr. til imødegåelse af løn- og prisstigninger og til dækning af udgifterne ved landbrugstøtten i indeværende finansår vil næppe blive overskredet. Jeg ser her bort fra de ændringer, devalueringen vil kunne give. De udgifter, der er en følge af ny lovgivning, påregnes holdt inden for den dertil afsatte reserve på 350 mill. kr. Hvad indeværende finansår angår, kan jeg derfor sammenfattende sige, at den hidtidige finansielle udvikling er forløbet nogenlunde som budgetteret.

Vedrørende finanslovforslaget, altså budgettet for det kommende år, 1968-69, skal jeg indledningsvis omtale, at der er foretaget visse ændringer i opstillingerne. Den rammebevillingsordning, som for 2 år siden blev gennemført for finansloparagrafferne 8-23, er udvidet til også at omfatte statsvirksomhederne på § 2 og statsfondene på § 25. Alle finanslovens egentlige driftsudgiftsbudgetter er herefter udarbejdet efter

rammebevillingssystemet. Samtidig er driftsbudgetterne for de 4 militære statsvirksomheder overført fra § 2 til forsvarsministeriets budget under § 22, og statens hulkortcentral og Det kongelige Assistenshus er tilsvarende flyttet til henholdsvis økonomiministeriets og finansministeriets budgetter.

Oversigten i indledningen af finanslovens tekst er udbygget, så den nu samlet udviser indtægter og udgifter på drifts-, anlægs- og kapitalbudgettet. Endvidere ses nu direkte kasseoverskuddets størrelse, og hvorledes dette overskud fremkommer. Endelig er der foretaget en omflytning af nogle bevillingsområder. Udgiften til børnetilskud, der hidtil har været opført som et fradrag i indkomstskatten, er fra 1. januar 1969 flyttet til familieministeriets budget, og arve- og gaveafgifter er flyttet fra balancekontoen på kapitalbudgettet til skatteindtægterne på § 1.

Jeg skal derefter redegøre for hovedlinjerne i forslaget til finanslov.

Finanslovforslaget viser på drifts-, anlægs- og udlånsbudgettet i alt en udgift på 22.137 mill. kr. og en indtægt på 22.802 mill. kr. Korrigeret for den nævnte overflytning af udgiften til børnetilskud får vi de virkelige bevægelser, der viser en stigning i de samlede udgifter på lidt over 3 milliarder, nemlig 3.032 mill. kr., og en lidt større stigning i indtægterne, nemlig på 3.160 mill. kr. Indtægterne ved skatter og afgifter er budgetteret til 22.719 mill. kr. imod 19.750 mill. kr. på finansloven for 1967-68. Det er en stigning på 3 milliarder kr. Heraf kan ca. 1.300 mill. kr. henføres til personskatterne. Ved budgetteringen heraf er forudsat de samme udskrivningsregler som dem, der gælder for indeværende skatteår, dog med hensyntagen til kapitalbindingsordningens bortfald.

Som bekendt er i det fremsatte forslag til udskrivningslov for skatteåret 1968-69 stilet imod at det provenumæssige niveau forbliver nogenlunde det samme som ved uændret forlængelse af de nugældende regler. Det er endvidere forudsat, at der gennemføres en ny stempellov med virkning fra efteråret 1968. Forslag herom vil snart blive fremsat.

De af tolddepartementet oppebårne afgifter er ved uændrede told- og afgiftssatser budgetteret med en stigning i forhold til

[Finansministeren.]

finansloven for 1967-68 på knap 1,5 milliard kr., hvoraf den almindelige omsætningsafgift bærer knap 1,4 milliard kr. Det er en stigning, der især skyldes, at momsen i 1968-69 får finansiel virkning i et helt finansår mod kun to kvartaler i indeværende finansår.

Efter den omtalte korrektion for børnetilskud er den samlede udgiftsstigning fra finanslov 1967-68 til finanslovforslag 1968-69 som nævnt budgetteret til ca. 3 milliarder kr. Heraf skyldes omkring halvdelen løn- og pristigninger, således at de reelle udvidelser andrager ca. 1.500 mill. kr. At der på reserven til pris- og lønstigninger er afsat et beløb på 1.900 mill. kr. og ikke de 1.500 mill. kr., jeg lige har nævnt, hænger sammen med det rent tekniske, at de enkelte bevilningsforslag er udarbejdet i løn- og prisniveauet for april 1967. Reserven på 1.900 mill. kr. dækker altså halvandet års stigning, idet jeg specielt vil fremhæve, at finanslovforslagets lønkonti ikke rummer de fra 1. april gældende overenskomstmæssige lønforhøjelser, der først kom til udbetaling senere.

De reserver, der er afsat til imødegåelse af merudgifter ved eventuelle ændringsforslag og tillægsbevillingsforslag er kun ansat til i alt 185 mill. kr. Ud fra de senere års erfaringer er de fordelt med 80 mill. kr. på driftsbudgettet, 15 mill. kr. på anlægsbudgettet, 70 mill. kr. til ejendomserhvervelser og 20 mill. kr. på udlånsbudgettet. Til dækning af merudgifter i forbindelse med ny lovgivning er afsat 50 mill. kr. mod 350 mill. kr. på finansloven for i år. Det er regeringens opfattelse, at der bør udvises tilbageholdenhed med forslag, der skaber nye statsudgifter.

Ser vi nu bort fra stigningen i priser og lønninger m. v., og vender vi os til den reelle udgiftsstigning, er denne som anført ca. 1.500 mill. kr. på budgettet for 1968-69. Heraf kan ca. 650 mill. kr. henføres direkte til den i forrige folketingsår gennemførte nye lovgivning samt beslutninger baseret på nye lovbestemmelser. Landbrugsstøtten giver i 1968-69 en merudgift på 50 mill. kr. og tilskuddet til nedsættelse af forbrugerpriserne på mejeriprodukter en merudgift på 40 mill. kr. Nettovirkningen af de forskellige boligtilskud andrager 100 mill. kr. Ændrin-

gerne af de sociale pensioner og af sygedagpenge medfører en stigning på 60 mill. kr. og arbejdsløshedslovgivningen en stigning på ca. 60 mill. kr. Udbetalingerne fra bygge- og boligfonden er endvidere foreslået forhøjet med 310 mill. kr., idet fondens udlån i 1968-69 foreslås bragt op på 400 mill. kr. Hertil kommer den nævnte merudgift på 50 mill. kr. til ny lovgivning i indeværende folketingsår.

De lovbundne tilskud, bortset fra de lige nævnte tilskud som følge af den gennemførte nye lovgivning, medfører reelle merudgifter på ca. 350 mill. kr. Inden for dette område kan jeg nævne stigninger for syge-tilskuddene til skolevæsenet på ca. 70 mill. kr. og til folkebibliotekerne på ca. 15 mill. kr. Endvidere en nettostigning i statens udgift vedrørende folkepension på ca. 40 mill. kr. Endelig regnes med en stigning i vejrefusionerne på godt 80 mill. kr.

Når vi da fra den samlede reelle udgiftsstigning på 1.500 mill. kr. fradrager de beløb, der hidrører fra udgifter, der følger af gældende lov, ny eller gammel, bliver der til rest et beløb af størrelsesorden ca. 450 mill. kr. Heraf vedrører godt 200 mill. kr. investeringsbudgetterne. Bistandsydelse til u-landene stiger med 50 mill. kr. De resterende knap 200 mill. kr. i reelle udgiftsstigninger ligger stort set på undervisningsministerens driftsbudget vedrørende den højere undervisning og forskning, kulturministerens driftsbudgetter vedrørende uddannelse og støtte til teatre, museer og kunst, socialministerens og familieministerens udgifter til de forskellige forsorgsgrene, indenrigsministerens udgifter til sundhedsvæsen og Grønlandsministerens budgetområde.

Statsvirksomhedernes driftsbudgetter viser på finanslovforslaget en nettoforbedring på godt 200 mill. kr. Dette skyldes dog især de rent budgetteringsmæssige forhold, at de i 1967 gennemførte takstforhøjelser er indregnet i budgetterne, medens løn- og pristigningerne indgår i den samlede reserve.

Af bevægelserne på kapitalbudgettet skal jeg omtale, at der i forhold til i år er en nettomindreindtægt på godt 165 mill. kr. hidrørende fra den ekstraordinære engangsoverførsel af en andel af arbejdsløshedskassernes formue til staten.

[Finansministeren.]

Endelig er det forudsat, at der sker en forlængelse af præmieobligationslånet af 1948; lovforslag herom vil snart blive fremsat.

Jeg skal gøre nogle bemærkninger om budgetoverslagene for 1969-70 og 1970-71. Ligesom sidste år dækker budgetoverslagene 2 finansår ud over det kommende finansår. I tilknytning til budgetoverslagene er endvidere anført tal fra regnskabet for 1966-67, for indeværende finansår og fra finanslovsforslaget. Der er herved skabt mulighed for at vurdere finanslovsforslaget i en større sammenhæng. Jeg gør dog opmærksom på, at kun tallene for de 3 sidste år, d. v. s. 1968-69, 1969-70 og 1970-71, er udtrykt i samme pris- og lønniveau, nemlig i april 1967-niveauet. For finansloven 1967-68 er prisniveauet for april 1966 lagt til grund, medens regnskabstallene for 1966-67 er udtryk for det faktiske pris- og lønniveau gennem finansåret. Priserne og lønningerne er dog i gennemsnit kun steget 3-4 pct. mellem de to tidspunkter, således at der som helhed er god sammenlignelighed mellem alle 5 år, omend afvigelserne for de enkelte udgiftsposter kan være noget større.

Ved opstillingen af budgetoverslagene er der tilsigtet en større overskuelighed ved at samle alle poster, som henhører under hver enkelt ministers område. Inden for hvert af disse områder er foretaget en underopdeling i afsnit, der svarer til finanslovens hovedafsnit. Udgifterne bliver herved i det store og hele grupperet efter formål uden hensyn til, om der er tale om driftsudgifter, anlægsudgifter eller udlån.

Baggrunden for arbejdet med flerårsbudgetteringen er velkendt. Hovedmotivet er nødvendigheden af at se de statsfinansielle problemer i et længere tidsmæssigt perspektiv, ikke mindst fordi de fleste finansielle dispositioner, der træffes af folketinget og regeringen, har virkninger ud over det enkelte finansår. Budgetoverslagene er udarbejdet af de enkelte styrelser på basis af den gældende lovgivning og allerede truffne beslutninger samt ud fra en vurdering af de igangværende udviklingstendenser på forskellige områder. Ved at udarbejde budgetter for flere år frem i tiden i det samme prisniveau opnås en større klarhed over, hvad der finansielt ligger i de nævnte

faktorer. Budgetoverslagene er dog ikke i samme grad som finanslovsforslaget udtryk for regeringens endelige vurdering af, hvad der er nødvendigt på de forskellige områder. Udviklingen kan meget vel forløbe anderledes, end vi i dag kan forudse, og regeringen må forbeholde sig i forbindelse med tilrettelæggelsen og udarbejdelsen af de konkrete finanslovsforslag at foretage ændringer i forhold til budgetoverslagene.

Selv om regeringen således ikke har fastlåst sin udgiftspolitik for de kommende 3 år, giver budgetoverslagene dog et grundlag for at vurdere nye udgiftsbehov og for at vurdere, om udgiftsprioriteringen er tilfredsstillende. Ud fra flere hensyn er det imidlertid ikke tilstrækkeligt at se på udviklingen i en 3 års periode. Jeg vil overveje til næste år at udarbejde budgetoverslag for yderligere 1 finansår frem i tiden, således at vi ved kommende finanslovbehandlinger kan have materiale omfattende en periode på 4 år.

På en række områder er det værdifuldt at se udgiftsdispositionerne i et endnu længere perspektiv, og for nogle af de store udgiftsområder, hvor en dybtgående samfundsudvikling finder sted, kan det være nødvendigt at belyse udviklingen for en periode på 10-20 år; dette gælder f. eks. sundhedsvæsenet og hele uddannelsesområdet.

Ved vurderingen af de offentlige udgifter på længere sigt er udviklingen i personalebehovet af central betydning, ikke mindst når det gælder personale med højere uddannelse. Finansministeriet har derfor i forbindelse med udarbejdelsen af budgetoverslagene indkaldt oplysninger om styrelsernes forventninger om personaleudviklingen frem til 1971. Vi arbejder i finansministeriet stadig med at tilvejebringe oplysninger vedrørende beskæftigelsen inden for de store tilskudsområder, sygehusvæsen, social forplejning, skoler m. m., men der foreligger endnu ikke tilstrækkelige oplysninger til at give en samlet vurdering af personalebehovet fremover ved de statslige og de statsunderstøttede aktiviteter. Meget tyder dog på, at forventningerne om personaleforøgelse i de enkelte institutioner overstiger, hvad der dels ud fra en samlet finansiell betragtning, dels ud fra en vurdering af tilgangen af arbejdskraft er muligheder for. Dette gæl-

[Finansministeren.]

der især for visse grupper med højere uddannelse. Finansministeriet vil i samarbejde med styrelserne søge at tilvejebringe et mere sikkert grundlag for en vurdering af personalebehovene og tilgangen af arbejdskraft fremover. Dette materiale vil så indgå i overvejelserne ved tilrettelæggelsen af udgiftspolitikken.

Jeg skal kort omtale nogle hovedtræk af udviklingen i udgifterne, således som denne udvikling tegner sig i budgetoverslagene.

Fra 1968-69 til 1969-70 viser budgetoverslagenes samlede nettoudgifter en reel stigning på 1.220 mill. kr. regnet i det i april 1967 gældende pris- og lønniveau, når der ses bort fra omplaceringen af udgifterne til børnetilskud. Det giver en stigningstakt på 6 pct. Heraf vedrører i alt 570 mill. kr. lovbundne udgifter samt tilskud og udlån i henhold til lovbemyndigelse. Den reelle udgiftsstigning fra 1969-70 til 1970-71 er opgjort til 870 mill. kr., svarende til 4 pct. Heraf vedrører 530 mill. kr. lovbundne udgifter samt tilskud og udlån i henhold til lovbemyndigelse.

Finanslovforslaget og budgetoverslagene viser således en ikke ubetydelig reel stigning i statens samlede udgifter, også selv om der i disse overslag er set helt bort fra ny lovgivning. Det indebærer, at staten kommer til at disponere over en noget større del af samfundets ressourcer. Er denne udgiftsstigning da udtryk for, at staten har overtaget store nye opgaver, som hidtil ikke har været løst af det offentlige? Svaret på dette spørgsmål er, at dette ikke er tilfældet. Der er derimod tale om en fortsat udbygning inden for de områder, staten allerede har ansvaret for. En nærmere analyse viser i øvrigt, at den stærke udvikling samler sig om forholdsvis få, men meget væsentlige formål, medens der på en række andre områder er anlagt en særdeles tilbageholdende linje.

Blandt de store udgiftsområder, hvor der ikke sker nogen ekspansion, kan især nævnes forsvar. Når udgiftstallene her viser en vis stigning i løbet af 3 års perioden, hænger dette alene sammen med, at den amerikanske våbenhjælp er bortfaldet. Virkningerne heraf vil vise sig gradvis i form af øgede danske udgifter til anskaffelse af materiel

og til løsning af visse større uddannelsesopgaver.

En helt anden og desværre meget aktual problemstilling foreligger, for så vidt angår de forskellige landbrugsstøtteordninger, hvoraf hovedparten er opført på landbrugsministerens budgetter og nogle enkelte på indenrigsministerens. Det samlede beløb, der foreslås bevilget på finanslovforslaget, er 861 mill. kr. over for regnskabets samlede udgift på 661 mill. kr. Det er en stigning på 200 mill. kr. på 2 år, og hertil kommer efter alt at dømme nu en yderligere stigning.

Den relativt største stigning findes på området bistand til u-landene, hvor udgifterne i overensstemmelse med folketingets beslutning i maj nu søges bragt op på 1 pct. af nationalindkomsten i 1972-73. En del af stigningen udgøres af bidrag til bistandsprogrammer tilrettelagt af internationale organisationer, mens resten er direkte danske bistandsydelse til de pågældende lande. En del heraf sker i form af låneydelse, der samtidig fremmer danske eksportinteresser. De samlede u-landsydelse er på finanslovforslaget for 1968-69 opført med 268 mill. kr. og på budgetoverslaget for 1970-71 med 400 mill. kr. i uændrede priser.

Den beløbsmæssig største stigning vedrører undervisning og forskning. Hovedparten heraf passerer undervisningsministerens budgetter, men betydelige uddannelsesudgifter afholdes tillige over landbrugsministerens, handelsministerens og arbejdsministerens samt kulturministerens budgetter. Den stærke stigningstakt inden for dette område vedrører universiteter og højere uddannelser. Her drejer det sig om en stigning fra 1967-68 til 1968-69 på 150 mill. kr. og fra 1968-69 til 1970-71 på over 300 mill. kr., stadig i uændret pris- og lønniveau. Det er vel indlysende for alle, at en kraftig udbygning på dette område er nødvendig; den langsigtede tilrettelægning af udgiftspolitikken må så ske ved behandlingen af de lovforslag, som undervisningsministeren har under forberedelse.

De store udgiftsstigninger vedrørende sundhedsvæsen og forsorg præger især indenrigs-, social- og familieministerens budgetter. Udgifterne vedrører dels driften af en række statsinstitutioner, hvoraf stats-

[Finansministeren.]

hospitalerne og de statslige særfororgsinstitutioner er de vigtigste, dels tilskud til kommunale og selvejende institutioner. De vigtigste områder er her de kommunale sygehuse og alle børneinstitutionerne. Dette samlede område er til dels præget af pladsmangel og utidssvarende standard. Hertil kommer, at der på det lægelige, medicinske område er en stærk udvikling i gang, som kræver betydelige udgiftsstigninger.

Det er især inden for de 2 store områder uddannelse og sundhedsvæsen, der stilles krav om højt kvalificeret personale, og tilrettelægningsen af udbygningstakten i rimelig balance med mulighederne for at betynde de nye institutioner bliver en af de centrale planlægningsopgaver.

Også den store og stærke byudvikling stiller en række krav til offentlig indsats, særlig på områder, der henhører under trafikministeren og boligministeren. De samlede statsudgifter til investeringer i trafik-anlæg, der på det sidste regnskab var opført med 1,5 milliard kr., skønnes i 1970-71 at stige til 2,1 milliard kr., og så skal man mærke sig, at der ikke heri er afsat midler til de store bro- og lufthavnsprojekter. Boligministerens budget er navnlig præget af boligfonden og den dermed tilrettelagte støtte til byggemodning samt af de i sidste folketingsår vedtagne rente- og boligsikringsordninger.

Endelig kan jeg nævne de relativt hurtigt stigende udgifter i forbindelse med den planlagte og fra alle sider tiltrådte udbygning på Grønland. I forhold til det samlede budget er dette vel en ret begrænset, men en meget vigtig opgave i betragtning af de opbygningsproblemer, det grønlandske samfund står over for. Den samlede udgiftsstigning over de 4 år fra 1966-67 til 1970-71 andrager her 225 mill. kr. eller 60 pct.

Jeg har her kun fremdraget nogle af de meget store opgaver, staten står over for at skulle løse, men der er naturligvis herudover på en række af budgetterne tale om løsning af andre og mindre, men lige så påtrængende opgaver.

Hvad angår den mere finanspolitiske side af budgetforslaget for 1968-69, vil jeg gerne sige, at det stadig er nødvendigt at føre en stram finanspolitik. På baggrund af den økonomiske udvikling i sommer vil der

måske hos nogle — vi har jo hørt røster om det — være en forventning om, at tiden nu skulle være inde til at foretage en lempelse af finanspolitikken. Det nu fremsatte finanslovforslag er ikke udtryk for en sådan kursændring. Det har været afgørende for fastlæggelsen af hovedlinjen, at der her er tale om et budget, som først træder i kraft til foråret, d. v. s. på et tidspunkt, da der, så vidt man i dag kan bedømme konjunkturudsigterne, vil ske en ændring i det økonomiske klima. Den konjunkturafmatning, der har hersket i de fleste vesteuropæiske lande i det sidste års tid, synes i dag at have nået bunden. Ikke mindst efter den engelske devaluering må man regne med, at der er tilvejebragt et fastere grundlag for den engelske økonomi, og i USA synes hovedproblemet for den kommende tid snarere at være at dæmme op for et stigende efterspørgselspres. Det er en udbredt opfattelse, at OECD-landene som helhed i løbet af 1968 igen vil være inde i en opgangsperiode, som skulle betynde bedre afsætningsmuligheder for danske eksport-erhverv.

Det må derfor fortsat være et mål for den danske økonomiske politik og ikke mindst for finanspolitikken at hindre tendenser til en for stærk stigning i den indenlandske efterspørgsel i 1968-69.

På finanslovforslaget er der regnet med nødvendigheden af at øge statens samlede indtægter med godt 3 milliarder kr., og jeg vil gerne understrege, at der herved kun opnås godt og vel dækning for stigningen i udgifterne. På det samlede drifts-, anlægs- og udlånsbudget stiger overskuddet kun med ca. 130 mill. kr. fra 537 mill. kr. i 1967-68 til 665 mill. kr. i 1968-69, og kasseoverskuddet andrager kun godt 50 mill. kr. Det vil på denne baggrund ikke være forsvaret at regne med et mindre beløb for statens samlede indtægter i 1968-69 end det, der er budgetteret med i nærværende forslag til finanslov.

Ved udarbejdelsen af finanslovforslaget har der i øvrigt været anlagt en streng linje med hensyn til udgifterne. På indtægtssiden kunne vi året før nøjes med en stigning på 1,9 milliarder kr., selv om udgifterne steg med 2,8 milliarder kr. Differencen blev stort set udlignet ved en tilsvarende sænkning af kasseoverskuddet under hensyn til mer-

[Finansministeren.]

værdiafgiftens forbrugsbegrænsende virkning for den del af afgiften, der ikke indgik til staten i finansåret 1967-68, men som jo lige fuldt skulle dækkes og udredes af forbrugerne. I finansåret 1968-69 — altså det finansår, dette lovforslag vedrører — må derimod stigningen i udgifterne fuldt ud dækkes gennem statens indtægter. Netto-provenuet af merværdiafgiften er i indeværende finansår helt anvendt til en tilsvarende nedsættelse af indkomstskatten. Dette fremgår da også af de nu fremlagte tal, som viser, at indkomstskatten til staten er praktisk taget uændret fra 1966-67 til 1967-68. Til dækning af udgiftsstigningen på de godt 3 milliarder kr. er derfor kun den yderligere tilgang af midler fra merværdiafgiften på de omtalte 1,4 milliard kr. i 1968-69 samt merprovenu af andre forbrugsafgifter på godt 100 mill. kr. og de øgede indtægter fra indkomst- og formue-skatte på ca. 1,5 milliard kr., der ville følge af en uændret videreførelse af de gældende regler.

De forskydninger, der følger af devalueringen, og som først vil vise sig fuldt ud i løbet af 1968, må yderligere tilskynde til at fastholde en stram linje. Jeg tænker her ved ikke blot på de direkte merudgifter, som devalueringen kan påføre staten, men også på nødvendigheden af, at især eksport-erhvervene får mulighed for fuldt ud at drage nytte af den eksportmæssige fordel, som devalueringen giver dem.

Med disse bemærkninger skal jeg tillade mig at anbefale finanslovforslaget for finansåret 1968-69 til det høje tings velvillige behandling.

Formanden: Eksemplarer af det nu fremsatte lovforslag er omdelt.

Skriftlig fremsættelse af lovforslag.

Finansministeren (Grünbaum): Jeg skal tillade mig for det høje ting skriftligt at

fremsætte forslag til lov om ændring af lov om almindelig omsætningsafgift.

Da vi sidst drøftede moms her i tinget, gav jeg en redegørelse for nogle af de spørgsmål, som har været fremme i den korte tid, momsloven har været i kraft. Jeg udtalte ved denne lejlighed, ligesom jeg tidligere har givet udtryk for det, at vi i finansministeriet til stadighed noterer os de problemer, som måtte opstå, og at vi på grundlag af de indhøstede erfaringer overvejede lovens bestemmelser med henblik på eventuelle lovændringer.

Jeg nævnte også, at jeg meget snart ville komme med et lovforslag, der tilsigtede at gennemføre den tilpasning af enkelte af lovens bestemmelser, som det har vist sig hensigtsmæssigt at foretage.

Da lovforslaget er ledsaget af udførlige bemærkninger, skal jeg ikke gå i enkeltheder, men blot skitsere hovedindholdet af de foreslåede bestemmelser.

Forslaget indeholder først og fremmest den bebudede forlængelse af angivelses- og betalingsfristen for samtlige registrerede virksomheder. Efter de gældende bestemmelser skal registrerede virksomheder senest 20 dage efter hver afgiftsperiodes udløb indsende en opgørelse til toldvæsenet. Den samme frist gælder for afgiftens indbetaling. Disse frister foreslås nu forlænget med en måned. For virksomheder inden for landbrug og fiskeri m. v. gælder en længere frist. Også denne frist er foreslået forlænget med en måned. Jeg kan nævne, at en sådan fristforlængelse — foruden lettelser i arbejdet for de registrerede virksomheder — vil betyde en forbedring af erhvervslivets likviditet med 300-400 mill. kr.

Et andet forslag til ændring, der vil få betydning for mange virksomheder, er et forslag om, at kravene til fakturaernes indhold lempes, når det drejer sig om salg til et samlet beløb af højst 100 kr. For sådanne salg foreslås det, at sælgeren kan undlade at anføre modtagerens navn og adresse på